

ἴλας χρυσὸν δὴ καὶ ἄργυρον εἰς καθαρότητα τὸ πῦρ δοκιμάζει. τί ἂν τι εἴποι κατ' ἀξίαν τοῦ τοσοῦτου ἀνδρὸς, ὃς κινδύνους τοσοῦτων θλίψεων νικήσας, ἀποδίδεται ὑμῖν, ἀθῶος οὐ παρ' ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάσης τῆς συνόδου ἀποδεχθεὶς; ὑποδέξασθε τοίνυν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, μετὰ πάσης τῆς κατὰ θεὸν δόξης καὶ χαρᾶς, τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν Ἀθανάσιον, μετὰ τούτων οἵτινες αὐτῷ καὶ τῶν τοσοῦτων καμμάτων κοινωνοὶ γεγονάσι. καὶ χαιρετε τῶν εὐχῶν ἑαυτῶν ἀπολαύοντες, οἱ τὸν ποιμένα τὸν ὑμέτερον, ἐν' οὕτως εἶπω, ποθοῦντα καὶ διψῶντα τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν, σωτηρίους γραφαῖς ἐθρέψατε καὶ ἐποτίσατε καὶ γὰρ τῆς ἐπι ξένης αὐτοῦ διατριβῆς ὑμεῖς παραμυθία γεγονάτε. καὶ διωκόμενον καὶ ἐπιβουλεύομενον ἐθάψατε ταῖς πιστοτάταις ἑαυτῶν ψυχαῖς καὶ διανοίαις. ἐμὲ δὲ ἤδη εὐφραίνει ἐννοούμενον καὶ προορώντα τῷ λογισμῷ τὴν ἐπι τῆ ἐπανόδου ἑκάστου ὑμῶν χαρὰν, καὶ τοῦ πλήθους τὰς θεοσεβεστάτας ἀπαντήσεις, καὶ τὸ ἔνδοξον τῆς τῶν συντρεχόντων ἑορτῆς. καὶ τίς ἐκεῖνη ἡ ἡμέρα ὑμῖν καὶ ποία ἔσται, ἐπανερχομένου μὲν τοῦ ἀδελφοῦ μου, παυομένων δὲ τῶν προγενομένων, καὶ τῆς πολυτιμῆτου καὶ κατ' εὐχὴν ἐπανόδου εἰς εὐφροσύνην τινὰ πληρεστάτης χαρᾶς συναπτούσης τοὺς πάντας; ἡ τοιαύτη δὲ χαρὰ κατὰ τὸ μέγιστον μέχρις ἡμῶν φθάσει, οἷς θεοθεν καὶ τοῦτο συγχωρεῖσθαι συνέστηκεν, ὅπως εἰς ἡρώσειν τοῦ τηλεκίουτου ἀνδρὸς ἔλθειν δυνηθῶμεν. εἰς εὐχὴν δὴ οὖν τὴν ἐπιστολὴν τελειῶσαι καλόν.

Ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, καὶ ὁ τούτου υἱὸς ὁ κύριος καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, διηνεκῆ τὴν χάριν ὑμῖν παράσχοι, διδοὺς ἑαυτὸν τῇ θαυμαστῇ ὑμῶν πίστει, ἣν περὶ τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν ἐνδοξὴ μαρτυρία ἐνεδείξασθε: ἵνα ὑμῖν τε καὶ τοῖς μεθ' ὑμᾶς, ἐνταῦθα ἐν τῷ μέλλοντι, τὰ βελτίονα νέμοι, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἐνέθε, ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ τῷ παντοκράτορι θεῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. ἐρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχόμεαι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί.

EPISTOLA VALENTIS ET URSACII AD JULIUM PAPAM.

QUAM EPISTOLAM (2) POST RENUNTIATIONEM ORIENTALIUM (5), ATHANASIIUM REUM NON ESSE, IN URBE ROMA HOLOGRAPHAM MANU VALENS PERSCRIPSIT, ET URSACIUS SUBSCRIPSIT.

(Ex Hilarii fragmento II, num. 20.)

Κυριοῦ μακαριωτάτου πάπα Ἰουλίῳ Οὐρσάκιος καὶ Οὐάλης.
Ἐπειδὴ συνέστηκεν ἡμᾶς πρὸ τούτου πολλὰ τε καὶ

cratis textu loco ὑμετέρας restituendum suspicamur καρτερῶς.

(1) Apud Athanasium consideratur καὶ ἐπιβουλεύομενον, cuius verbi latinam interpretationem ab Epiiphiano schol. mutuamur.

(2) Socrates lib. II, c. 24, epistolae huius meminit, eamque ab Ursacio et Valente, postquam Jerosolymitanæ synodi anno 549, habitæ gesta comperissent, conscriptam docet. Huic Hilarius fragm. II, n. 20 et Athanasius epist. ad Solitar. n. 25 et 26, suffragantur. Quocirca ab eodem Athanasio apol. cont. Arian. n. 58, proxime post prædictam synodum Jerosolymitanam collocatur. Eam latine scriptam, ac deinde e latino textu græce conversam fuisse rursus Athanasius in prædicto apologiæ loco et in epistola ad Solitarios n. 26, testatur. Utrobique eam sibi transmissam declarat a Paulino, et eo quidem secundum veteres codices, uti nostri ad vitam S. Athanasii operibus ipsius præmissam n. 15 observarunt, Τεβέρων, non Τριβέρων, episcopo. Ex quo et probabilius est Paulinum Tiburensem, quomodo et Nannius in epistola ad Solitarios interpretatus est, quam Trevirensis intelligendum esse. Commodius enim ac celerius episcopus Tiburensis, utpote urbi vicinus, quam Treviren-

A Athanasium, cum his qui tot ejus Liborum fuere consortes: et votorum compotes effecti gaudent, qui pastorem vestrum, cum vestra pietatem, ut ita dicam, esuriret ac sitiret, salutaribus scriptis nutritis et potastis. Vos eni illi, in extranea regione commoranti, consolationi fuistis: vos eum fidelissimis animabus mentibusque vestris in persecutione (1) et periculis fovistis. Mihi certe jam volupe est, cogitanti et animo prævidenti uniuscujusque vestrum in ejus reditu lætitiâ, multitudinis piissimos occursum, gloriosamque concurrentium festivitatem. Quæ et qualis vobis illa futura dies est, qua frater noster revertetur, et præcedentia mala cessabunt, ac pretiosus ille optatissimusque reditus omnes coaptabit in quamdam plenissimi gaudii alacritatem? Hujusmodi sane gaudium maxima ex parte etiam ad nos usque pertingit, quibus a Deo id muneris concessum esse constat, ut in tanti viri cognitionem venire possemus. Par est igitur precando claudî epistolam.

IV. Deus omnipotens, et filius ejus Dominus et Salvator noster Jesus Christus perpetuam vobis conferat gratiam, præmium referens admirandæ fidei vestræ, quam erga episcopum vestrum præclaro testimonio exhibuistis: ut vobis vestrisque posteris, hic et in futuro sæculo, optima impertiat, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendorunt; quæ præparavit Deus diligentibus se (1 Cor. II, 9), per Jesum Christum Dominum nostrum, per quem omnipotenti Deo gloria in sæcula sæculorum. Amen. Valere vos in Domino exopto, fratres dilecti.

Quoniam constat nos antehac multa gravia de nobis, libellum Romæ traditum Alexandriam transmittere potuit. Hinc non satis firma est sententia eorum, qui hoc solo loco nixi, Maximinum Trevirensis episcopum Paulini decessorem an. 549, defunctum tradunt. Neque tamen propterea opinioni subscribendum est Baronii, qui ad annum 550. n. 8, Maximinum episcopum, quem una cum Servatio ad Constantium imperatorem a Magnentio tyranno legatum esse Athanasius apolog. ad Constant. n. 9 memorat, ipsum esse Maximinum Trevirensis arbitrat. Hunc enim Maximinum a Maximino Trevirensi distinguendum esse aliunde notum est. Quippe ut taceam Maximi et Maximini non unum esse nomen, ipse Athanasius in eadem apologia ad Constantium num. 14, sibi ad Maximini, utpote jam defuncti, testimonium provocare non licere fassus, num. 9 Maximinum Magnentii legatum testem appellat, ut adhuc superstitem ex quo Constantius rerum veritatem discere certius et comprobare possit. Textum epistolæ seu libelli hujus latinum cum annotatione prævia ex Hilarii fragmento II, n. 20, græcum ex apologia Athanasii contra Arianos, n. 58, ubi de penitentia Ursacii et Valentis inscribitur, exhibemus.

(3) Maximi scilicet ac cæterorum episcoporum, qui Jerosolymis convenientes, Alexandrinis et universis

mine Athanasii episcopi litteris nostris insinuasse, atque litteris sanctitatis tuæ (1) conventi, ejus rei de qua significavimus, non præstitisse rationem: profitemur apud sanctitatem tuam, cunctis presentibus presbyteris fratribus nostris, omnia quæ antehac ad aures vestras pervenerunt de nomine prædicti, falsa a nobis esse insinuata, atque omnibus viribus carere: atque ideo nos libentissime amplecti communionem prædicti Athanasii; maxime cum sanctitas tua, pro insita sibi benevolentia, errori nostro veniam fuerit dare dignata. Profitemur etiam, quod si aliquando nos Orientales voluerint, vel idem Athanasius, malo animo ad causam vocare, citra conscientiam tuam non adfuturos; hæreticum vero Arium, sed et satellites ejus, qui dicunt: Erat tempus quando non erat filius, et qui dicunt ex nihilo filium, et qui negant (2) Dei filium ante sæcula fuisse, sicut per priorem libellum nostrum, quem apud Mediolanum porreximus, et nunc et semper anathematizasse. Hæc manu nostra, qua scripsimus, profitemur et iterum dicimus, hæresim Arianam, ut superius diximus, et ejus auctores in perpetuum damnasse. Et manu Ursacii: Ego Ursacius episcopus huic professioni nostræ subscripsi (3).

MONITUM IN EPISTOLAM MARCELLI ANCYRANI AD JULIUM.

(Coust. p. 587.)

I. Epistolam hanc ab Epiphonio hæc. 72, n. 2, acceptam habemus. Marcellus eam Romæ Julio ipsi

per Lybiam et Ægyptum episcopis ea, quæ de Athanasio recipiendo statuta a se fuerant, per litteras significarunt, uti Socrates lib. II, c. 24, memoriæ commendavit.

(1) Grammaticæ leges postulant *conventos*. Neque alia hic indicantur Julii litteræ, quam quas ille anno 341, per Elpidium et Philoxenum legatos ad Eusebianos misit, ut eos ad synodum Romæ anno 342, habitam vocaret. Ursacius quippe et Valens societate devincti ac fœderati cum Eusebianis erant, de quibus Sardicensis synodus in superiori epistola 5, n. 2, ad Julium scribit: *Sed et conventi per presbyteros tuos et per epistolam ad synodum quæ futura erat in urbe Roma venire noluerunt*. Neque etiam litteræ illæ, quibus Valens et Ursacius multa gravia de Athanasii nomine insinuasse se confitentur, privato ipsorum nomine scriptæ intelligendæ sunt; utpote de quibus Sardicensis synodus in epistola ad universas ecclesias apud Hilarium fragm. II, n. 2, ita loquitur: «Olim quidem scribentibus Eusebio, Mario, Theodoro, Diognito, Ursacio et Valente Julio consacerdoti nostro Romanæ ecclesiæ episcopo adversum prædictos coepiscopos nostros, dicimus autem Athanasium et Marcellum.» Nominatum eos Liberius in dialogo, infra post Liberii ipsius epistolam 7 exhibendo, veniam deprecatus docet *ob acta quæ per calumniam una dumtaxat parte præsentem adversus Athanasium in Mareote fecerant*.

(2) Lectio græca, addens *Christum Deum esse*, apertius impugnat Arianos. Neque istud minus adversatur Photino, cujus causa congregata fuerat mox memoranda synodus Mediolanensis: de qua synodo vide quæ apud Hilarium observata sunt.

(3) Ex græco Athanasii textu hic addendum foret, *similiter et Valens*. Conciunt tamen hic finis cum monito in fronte epistolæ præmisso, quo Hilarius epistolam hanc holographa manu a Valente perscriptam, et ab Ursacio subscriptam esse docet. In græco igitur potius exprimentum erat istud, *et manu Ursacii*.

Δεινὰ περί Ἀθανασίου τοῦ ἐπισκόπου διὰ γραμμάτων ὑποβεβληκίαι, γράμμασί τε τῆς σῆς χρηστότητος μεθευθέντες, τοῦ πράγματός χάριν περί οὗ ἐδηλώσαμεν, οὐκ ἠδυνήθημεν λόγον ἔποδῶντι ὁμολογοῦμεν παρά τῆ σῆς χρηστότητι, παρόντων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν πάντων τῶν πρεσβυτέρων, ὅτι πάντα τὰ πρό τούτου ἔλθοντα εἰς ἀκράς ἡμῶν περί τοῦ ὀνόματος τοῦ προειρημένου Ἀθανασίου, ψευδῆ καὶ πλαστὰ ἔστι, πάση τε δυνάμει ἀλλότρια αὐτοῦ τυγχάνει. διὰ τε τοῦτο ἠδῶς ἀντιποιοῦμεθα τῆς κοινωνίας τοῦ προειρημένου Ἀθανασίου, μάλιστα ὅτι ἡ θιοσιβεία σου, κατὰ τὴν ἐμφυτον ἑαυτῆς καλοκαγαθία, τῇ πλήρῃ ἡμῶν πατηξίωσε συγγνώμην δοῦναι. ὁμολογοῦμεν δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἂν ποτε ἡμᾶς οἱ Ἀνατολικοὶ θελήσωσιν, ἢ καὶ αὐτὸς Ἀθανάσιος, κακοτρόπως περί τούτου εἰς κρίσιν καλεῖσαι, μὴ ἀπέρχεσθαι παρά γνώμην τῆς σῆς διαθίσεως. τὸν δὲ αἵρετικὸν Ἀρειον, καὶ τοὺς ὑπερασπίζοντας αὐτοῦ, τοὺς λέγοντας, Ἦν ποτε, ὅτε οὐκ ἦν υἱός, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ μη ὄντος ὁ υἱὸς ἔστι, καὶ τοὺς ἀρνούμενους τὸν Χριστὸν θεὸν εἶναι θεοῦ υἱὸν πρὸ αἰώνων, καθὼς καὶ ἐν τῷ προτέρῳ λιβέλλῳ ἑαυτῶν ἐν τῇ Μεδιολάνῳ ἐπεδεδόκαμεν, καὶ νῦν καὶ αἰεὶ ἀναθεματίζομεν. Ταῦτα δὲ τῇ χειρὶ ἑαυτῶν γράψαντες, ὁμολογοῦμεν πάλιν, ὅτι τὴν Ἀρειανὴν αἵρεσιν, καθὰ προείπομεν. καὶ τοὺς πάντας ἀθένητας κατεκρίναμεν εἰς τὸν αἰῶνα. ἐγὼ Οὐρσάκιος τῇ ὁμολογίᾳ μου ταύτῃ παρὼν ὑπέγραψα, ὁμοίως καὶ Οὐάλης.

tradidisse se declarat, cum in ea urbe adversarios suos anno solido ac tribus mensibus expectasset, cumque illi, quamvis a Julii presbyteris Philoxeno et Elpidio vocati, ad synodum venire directassent. Ex quo eam nonnisi post legatorum illorum ab Oriente reditum, ac dum synodus haberetur ex qua Julius superiorem epistolam ad Eusebianos misit, adeoque anno 342, conscriptam esse haud temere colligitur. Baronius tamen ad ann. 341, n. 2, eane sit fidei expositio, quam Julius in epistola superiori num. 16, se a Marcello expetiisse, atque ab eo datam approbasse testatur, ambigit: *quia*, inquit, in ea *quod potissimum exigebatur a professore catholico, nomen substantialis non ponitur*. Verum nihil erat, cur ab episcopo hæreseos Arianæ nulla ratione suspecto, immo infesto ejus adversario, qui Nicæna in synodo, ipsis apostolicæ sedis legatis testibus, suum adversus illam studium in primis patefecerat, diserta hujus nominis professio exigeretur. Certe Julius duplicem ab eo fidei expositionem accepisse se nusquam dicit: et loci, temporis, aliaque adjuncta, quibus eam, quæ in superiori ad Eusebianos epistola laudatur, sibi datam designat, huic apprime congruunt. Cur igitur aliam existimemus?

II. Epiphanius hanc in medium prolaturus, præmittit: «Expositionem proferam, quam ad beatum Julium Romanorum episcopum ipse Marcellus purgandi sui gratia scripsit. Qua ex defensione et libello nonnulla eum præter sinceram fidem sensisse apparebit. Etenim si nihil ab illa diversum sensisset, cujus rei gratia hanc illam sui purificationem institueret? At salva tanto viro debita reverentia, levis admodum

videtur hæc censuræ illius ratio. Inde enim sequitur tantum, ut Marcellum pravæ doctrinæ insimularint nonnulli, sed ut prava senserit, non item consequens est: maxime cum ii, qui Marcellum hæreseos postularunt, ipsius fuerint inimici, et ob id quidem inimici, quia sectæ Arianae, quam ille impugnabat, addicti. Aut si Marcellus ideo, quia fidem suam purgandi sui gratia exponere coactus fuit, contra sinceram fidem aliquando sensisse putandus est; neque Hilarius Pictavensem, neque cæteros ejus ævi episcopos Gallicanos, integræ fidei exitisse inde pariter conficietur; siquidem, Sulpicio Severo, lib. II hist., teste, ubi Seleuciam venit Hilarius, et primum quæsitum ab eo quæ esset Gallorum fides; quia tum Ariani prava de iis divulgantibus, suspecti ab Orien-

A talibus habebantur trionymam solitarii Dei unionem secundum Sabellium credidisse: atque ille exposita fide sua juxta ea quæ Nicææ erant a patribus conscripta, Occidentalibus perhibuit testimonium. » An suspectæ fidei dicendus est Athanasius, quia contra Arianos apologiam concinnavit? aut Dionysius Alexandrinus, quia etiam a Catholicis delatus ad Romanum pontificem apologiam sui mittere compulsus fuit? Cæterum in hac Marcelli epistola seu libello an vitii aliquid sit, necne, idem Epiphanius loco citato, n. 4, pronuntiare se non audere, sed liberum ea de re iudicium unicuique permittere testatur. Ad Julium vero quod attinet, aperta est illius in gratiam Marcelli sententia.

EPISTOLA MARCELLI ANCYRANI AD JULIUM PAPAM.

MARCELLUS ANCYRANUS EPISCOPUS QUÆ ARIANI SENTIANT, QUÆ IPSE CREDAT, JULIO EXPONIT.

(Iudidem.)

Τῷ μακαριωτάτῳ συλλειτουργῷ Ἰουλίῳ Μάρκελλος ἐν Χριστῷ χαίρειν.

α'. Ἐπειδὴ τινες τῶν καταγνωσθέντων πρότερον ἐπὶ τῷ μὴ ὀρθῶς πιστεῦναι, οὗς ἐγὼ ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν συνόδῳ διελέγησα, κατ' ἐμοῦ γράψαι τῇ θεοσεβείᾳ σου ἐτόλμησαν, ὡς ἂν ἐμοῦ μὴ ὀρθῶς μίτη ἐκκλησιαστικῶς φρονούντος, τὸ ἑαυτῶν ἔγκλημα εἰς ἐμὲ μετατεθῆναι σπουδάζοντες· τούτου ἕνεκεν ἀναγκαῖον ἠγησάμην ἀπαντήσας εἰς τὴν Ῥώμην ὑπομνησαί σε, ἵνα τοὺς κατ' ἐμοῦ γράψαντας μεταστειλῆ, ὑπὲρ τοῦ ἀπαντήσαντος (Leg. ἀπαντήσαντας) αὐτοὺς ἐπ' ἀμφοτέροις ἐλεγχθῆναι ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι τε καὶ ἂ γέγραψαι κατ' ἐμοῦ, ψευδῆ ὄντα τάχῃσαι, καὶ ὅτι ἔτι καὶ νῦν ἐπιμένουσι τῇ ἑαυτῶν προτέρᾳ πλάνῃ, καὶ δεῖνὰ κατὰ τε τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν, καὶ ἡμῶν τῶν προεστώτων αὐτῶν τετολμήσασιν. Ἐπεὶ τοίνυν ἀπαντῆσαι οὐκ ἠβουλήθησαν, ἀποστειλαντός σου πρισθυτέρους πρὸς αὐτοὺς, καὶ ταῦτα ἐμοῦ ἑναυτῶν καὶ τρεῖς ὅλους μῆνας ἐν τῇ Ῥώμῃ πεποιηκότος, ἀναγκαῖον ἠγησάμην μέλλων ἐντεύθεν ἐξίεναι, ἔγγραφόν σοι τὴν ἐμαυτοῦ πίστιν μετὰ πάσης ἀληθείας τῇ ἐμαυτοῦ χειρὶ γράψας ἐπιδοῦναι, ἣν ἐμαυθον, ἔκ τε τῶν θείων γραφῶν ἐδιδάχθη καὶ τῶν κακῶς ὑπ' αὐτῶν λεγομένων ὑπομνησαί σε ἵνα γνῶς οἷς χρώμενοι πρὸς ἀπάτην τῶν ἀκουόντων λόγοις, τὴν ἀλήθειαν κρύπτειν βούλονται.

β'. Φασὶ γὰρ μὴ ἴδιον καὶ ἀληθινὸν λόγον εἶναι τοῦ

(1) Vocem συλλειτουργῷ Petavius collegæ, alii *communistro* latine convertunt, Hilarius vero, quem imitandum diximus, frag. 2, n. 2, græca synodi Sardicenis verba de litteris Eusebianorum Julio συλλειτουργῷ datis, quas apud Theodoretum lib. II Hist. c. 8, legere est, reddidit his latinis, *Julio consacerdoti nostro*.

(2) Julius in epistola ad Antiochenos, n. 16, istud presbyterorum suorum, qui Nicææ synodo interfuerant, testimonio comprobatum notavit.

(3) Quemadmodum in epistola supradicta, n. 13, ubi Athanasius anno uno et sex mensibus adversariorum expectans adventum Romæ commoratus esse dicitur, horum octodecim mensium terminum a tempore synodi, ex qua Julius epistolam illam scripsit, computari perspicuum est; ita et Marcellus haud dubie hos quindecim menses a suo adventu Romam ad eandem usque synodum computat. Ex quo sequitur ut tribus ab Athanasii adventu mensibus elapsis in urbem pervenerit.

(4) Hoc est, ut Patris et Filii diversam esse sub-

B Beatissimo (1) consacerdoti Julio Marcellus in Christo salutem.

I. Cum nonnulli ex iis, qui quod non recte crederent, antea condemnati sunt, quique a me in Nicæna synodo (2) convicti sunt, contra me ad pietatem tuam scribere non dubitaverint, me nec recte neque secundum Ecclesiæ doctrinam sentire, crimen suum in me nitentes transferre: propterea necessario mihi Romam veniendum et te commonendum putavi, quo eos qui contra me scripserunt accerseres: ut cum advenissent, de duobus a me convincerentur, et illa scilicet falsa esse quæ in me scripserunt, et eos adhuc in pristino errore perseverare; atque indigna quædam adversus ecclesias Dei, et nos ipsos qui illis præsumus, esse machinatos. Sed cum illi venire noluerint, tametsi presbyteros ad ipsos miseris, ego vero anno uno atque integris tribus mensibus Romæ (3) commoratus fuerim, necessarium duxi, prius quam hinc proficiscerer, fidei meæ professionem cum omni sinceritate mea manu perscriptam tibi tradere, qualem didici atque ex divinis Scripturis edoctus sum: simulque tibi in memoriam revocare quæ perperam ab illis asseruntur: ut intelligeres quibus ad auditores decipiendos adhibitis sermonibus, veritatem occultare conentur.

II. Aiunt quippe omnipotentis Dei filium Dominum nostrum Jesum Christum non proprium ac verum illius Verbum, sed aliud esse ipsius Verbum, et aliam sapientiam ac virtutem; eumque, postquam factus est ab ipso, Verbum et sapientiam ac virtutem esse nominatum. Atque ex hac eorum sententia consequens est, ut et aliam a Patre diversam (4) substantiam esse prædicent. Præterea ex iis quæ scribunt, Patrem ante Filium existere, manifeste declarant ipsum vere Filium ex Deo non esse. Sed

stantiam prædicent, contra expressam professionem Nicæni symboli, anathemate ferientis eos qui Filium ex alia substantia vel essentia dicunt esse, ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι. Ubi ὑποστάσεως vocabulum, ut a Nicæno concilio, ita et a Marcello, eo intellectu usurpatum esse palam est, quo illud sæcularium litterarum magistri usurpandum esse tradidere. Tota quippe, inquit Hieronymus, epist. 57, ad